

Wεtin na da sik wae de mεk yu frayd ɔltεm?

(What is an anxiety disorder?)

Wetin na da sik wae de mek yu frayd oltem?

Frayd sik na aw porsin fil wae yu de insai tribul ɔr get pwel hart. Wae porsin nor de fayn, den kin terment, bet bet ɛn frayd Dis wae fu fil kin apun to porsin lek wae woke lf yu, den wan wae yu de rob skin wit skata pan yu, yu sik bad bad wan, wae yu get byg byg aksident ɔr porsin wae ina tu klose dye. Dis kayn wae fu fil fayn ɛn nor kin tay.

Bicoz dis frayd sik de anbog pipul dem ɔltem, e fayn fr no de difrens wae de bitwin wae de bet bet ɛn wae yu de frayd ɔltem na yu lyfe.

Dis frayd frayd sik nor jis bi wan kayn sik, bot na borku ɔda sik dem wae kin ɔltem mek porsin frayd pas mak, de terment pasmak ɛn konfuze.

Den kin fen dis sik pan pipul den wae de frayd frayd pasmak ɛn dat de anbog aw den de liv den lyfe ɛn tap den fu du wetin den go lek fu du.

Dis frayd frayd sik na wan pan den sik wae de ɔltem mek pipul krese, ɛn de anbog wan porsin usai evri twenti(20) porsin dae. E kin bigin wae yu de ton big man, but kin bigin bak wae yu na pikin ɔr somtem na yu lyfe. Uman den kin get dis frayd frayd sik pas man dem.

Dis frayd frayd sik kin jis kam pan porsin wae yu nor dae no. De sik kin kam wit som kayn tin wae de mek yu nor de blo fayn ɛn yu hart de bit kwik kwik. ɔda sayn na dat yu kin swet pasmak, yu bodi kin shayk ɔnda yu, yu de choke, yu de fil lek yu wan vomit, yu beleh de anbog, yu hade de ton, yu bodi de chuk chuk, yu nor de no wetin de apun to yu ɔr yu kin fil sae yu don halaki.

Dis frayd frayd sik de anbog aw yu de memba, fil, bihayv ɛn if yu nor tritam, e kin kam wit pasmak pwel hart ɛn go anbog yu. De gud nyus na dat, de tritment kin woke fayn fayn wan.

wetin na di difren kayn frayd frayd sik dem?

Borku ɔda kayn frayd frayd sik den dae.

De frayd frayd sik fu ɔlman

Dis wan wae de kam fu ɔlman kin kam wit pasmak kamu kamu wae yu nor ebul kontrol. Yu kin wori bot wel bodi, yu fambul. Padi, moni ɛn wetin yu wan be na lyfe.

Pipul den wae get dis sik ɔltem de mek kamu kamu ɛn nor kin tink fayn bot bad wae de apun to dem ɔr udat den lek, den kin konfuse ɛn de frayd frayd ɔltem

Da kwik frayd wae dae apun ɔltɛm en kin kam ɔr nɔr kin kam wit wae yu nɔr læk fɔ frayd usai yu nɔr go ebul rɔn fɔ yu lyfe (agoraphobia)

Pipul dən wae get dis sik kin frayd tin wae nɔr du fɔ frayd en yu kin si am pan dəm so. E kin tan læk dən de get hart atak. Dən kin frayd bak sae dən go krəse , de sik go kil dəm ɔr nɔr kin no wətin fɔ du.

Den frayd kin mæk sɔm man tap fɔ kɔmot, kin si insef pan sɔm kayn lyfe wae at en nɔr kin ebul ɛxkape pam. Dən kin frayd bak sae pɔrsin nɔr go day fɔ ɛp dəm wae dən nid am.

Pipul dən wae de fil dis kayn wae kin frayd fɔ de na krowd læk dən big big shap, sai wae tyte, pɔblik mɔtoka, lyft en dən big road.

Dən wan wae get dis sik kin fil fayn wit udat dən tɔs ɔr wətin de nia dəm. Dis kin bi yu wef, padi, puse ɔr dɔg wae yu de mən ɔr məresin fɔ dən sik.

Wan patikula frayd (specific phobia)

ɔlman get sɔm kayn frayd wae kin jis apun, bɔt frayd kin bi sae na wan patikula tin ɔr sɔmtin wae bin dɔn apun de anbɔg yu. Dis kin bi wae yu de frayd

fɔ tinap sai wae hi, wata, dɔg, sai wae smɔl, snayk ɔr bra spyda.

Pɔrsin wae get sɔm kayn frayd kin du fayn wae de tin wae e kin frayd nɔr de bifō ram.

Dɔn bak, wae dən si ɔr məmba dat tin wae dən kin frayd, dən kin bɛt bɛt pas mak wan en kin get som kayn blak owt.

Dən wan wae get dis sik kin trai nɔr fɔ kam nia tin ɔr draw draw wae go mæk dən frayd.

Wae yu de frayd fɔ de wit ɔda pɔrsin (social phobia)

Dis kayn frayd tranga n kin fasyn pan pɔrsin. De pɔrsin kin frayd sae ɔda pipul dən de wach am en go tɔk bad bɔt dəm.

Dis frayd fɔ de wit pipul dən kin anbɔg pɔrsin in lyfe bad bad wan, dən kin fil bɛtɛh wae dən kɔmot nia ɔlman en kin bia wit dən pwel hart. Dən kin no wətin fɔ du bifō ɔda pipul dəm, lek wae den de it, tɔk, drynk, ryte ɔr lɛf fɔ mix wit ɔlman.

Wae de sik de wit yu pasmak (obsessive compulsive disorder)

Dis sik kin ɔltɛm mæk yu de məmba tin wae yu nɔr læk, en kin mæk yu put an pan

ɔl kayn tin fɔ tap dis kayn wae fɔ məmba.

Dən sarah ya kin teik pɔrsin in təm ən kin anbəg wətin yu blant du. Lək so, yu kin ɔltəm lək fɔ wəsh yu an, wach if de domət lək, de ovin de uf ɔr kin lək fɔ du trayt.

Pɔrsin wae get dis kayn sik pasmak kin shaym ɔltəm nɔr kin lək fɔ tɔk bɔt de sarah wae dən kin de pan ah lək na dən fambul

De pwəl hart wae kin kam wae sɔm kayn trəbul pas yu (Post traumatic stress disorder)

Dən wan wae kin dɔn pas tru pasmak trəbul lək fət, bad tritmənt, mɔtoka aksident, faya ɔr du dən səf bad, kin get dis pwəl hart ən frayd evin wae de trəbul go dɔn pas lən lən təm. Nɔr to ɔlman wae dɔn pas tru trəbul kin fil dis wae.

Dən wan wae kin get dis prɔblem ɔltəm de məmba dis na dən hade, lək so, de trəbul kin kam to dəm wae dən de slip ɔr wae dən kin məmba. Dis məmba wae dən kin məmba de trəbul kin kam lək wae dən si tin wae fiba wətin mit dəm, dən kin trai fɔ avoyd dən kayn sai. Dis kayn tin kin mek sɔm man nɔr de fil natin agayn na den lyfe, dən nɔr kin kry ɔr get sɔry hart agayn.

Aw dis sik de bryng kam ɔda krəse hade sik

Den wan wae get pan dən frayd frayd sik kin get ɔda wan bak ən dən kin get pwəl hart bak. If yu wan no mɔr bɔt pwəl hart, na fɔ rid de paypa wae tɔk bɔt wətin na pwəl hart sik?

Dən rɔm ən dən bad bad chɔp wae kin anbəg pɔrsin kin ɔltəm kam wit dis frayd. Dis kin mek am at fɔ gi tritmənt, ən wae yu tap fɔ it dən kayn bad chɔp ya go fayn.

Wətin kin kam wit dis frayd frayd sik?

Bɔrku ɔda tin de wae de kam wit dis sik ən dən ɔl joyn joyn. Dən ɔl get wətin kin bryng dəm ən kin at fɔ no sɔmtəm.

Aw yu de get am to yu mama ən papa

Wi dɔn no sae yu kin get dis sik na famili. Dis fiba ɔda kayn sik dəm lək wae yu get bɔrku shuga na yu blɔd ən hart kɔmplayn.

Pɔrsin kin teik wɔri wɔri sik bak to yu mama, papa ɔr pɔrsin insai yu famili.

Aw de yam yam na yu bɔdi de woke

Sɔm pan de frayd frayd sik kin kam pan pɔrsin wae dən yam yam na yu bɔdi kin dən mixup na yu hade. Da tin wae de kɔntrol aw yu de fil ən ri akt to sɔmtin kin get fɔ du wit dis.

Wam hat

Dən wan wae get wam hat kin get dis frayd frayd sik pas ɔlman. Dən wan wae sɔmtin kin mɔna kwik ən vəx, kin lək fɔ no bɔt ɔltin wae de apun ən de panik kin dis frayd frayd sik pas ɔlman bak.

Pɔrsin wae nɔr bin de du wətin e wan fɔ du ən dae shaym wae e smɔl, kin get sɔm kayn frayd frayd sik, lək wae dən frayd fɔ de wit pipul dəm. Wae yu de lan fɔ fət bak

Sɔm man kin de sɔm sai, pɔrsin, tin wae de mək dən vəx ɔr frayd kam pan dəm. Dis kin apun wae de tin wae apun fiba wətin bin dən mit dəm bifo.

Pwəl hat

Pwəl hart pan pɔrsin kin get fɔ du wit frayd frayd sik, mɔr lək wae de kin məmba trəbul wae bin dən pas.

Uskayn tritmənt dae?

Dən kin mən dis frayd frayd sik fayn fayn wan. Wi no sae ɔl mix up get in yone

wae, bɔrku kin mən wae de pɔrsin get tritmənt bɔt in hade ɔr teik məresin

Tritmənt wae dae fɔ mən de hade ən gi məresin bak kin ɔltəm kɔmot fayn.

Fayn tritmənt fɔ frayd frayd sik na dən wan ya:

- da tritmənt wae de fɔ mən aw yu mynd de woke kin ɛp for chayng aw yu de məmba, bihayv ən tin dən wae yu fil sae de mək yu frayd. De tritmənt fɔ mek de pɔrsin yuse to wətin de mek e frayd ɔltəm.
- Aw yu de kɔntrol frayd ən aw yu fɔ de kip yu təm.
- Dən tin wae nɔr de mek yu get pwəl hat fayn fɔ dəm frayd frayd sik ən de ɔda tin dəm wae kin kam wit pwəl hat.
- Yuse məresin wae de fɔ tap frayd frayd na yu mynd ən dən kin ɛp. Məresin nɔr de fɔ mən frayd frayd sik, dən kin jis trai fɔ kɔntrol de sik in sayn dəm wae de pɔrsin de teik tritmənt fɔ in hade.

Fambul ən padi dən wae get pɔrsin wit dis sik kin ɔltəm kɔnfuze ən get pwəl hart. Wae yu gi dəm ɛp, lan bɔt de sik, dən bak wae ɔlman na dən kɔminiti no bɔt de sik, kin fayn fɔ mən de sik.

Usai fɔ go wae yu nid εp?

- Yu dɔkta (dat na yu GP)
- Yu kɔmīnītī hɛlt sɛnta
- Usai dɛn kin mɛn krɛse na yu kɔmīnītī

Fɔ mɛk yu no mɔr bɔt de sai dɛn wae de fɔ go, chɛk usai dɛn kɔl kɔmīnītī εp εn de ɔda sai wae de kia bɔt wi, yu kin gɛt dɛm ɔltem εn dɛn nɔmba de usai wi kin wach fɔ tɛlfone nɔmba na ya so.

If yu go lɛk pɔsin fɔ intaprit fɔ yu, kɔl (TIS) pan dis nɔmba **13 14 50**

If yu wan kwik sai fɔ tbk to pɔrsin bɔt yu trɔbul, go or kɔl da sai wae naym Lyfelyne (LifeLine) pan

13 11 14. Lyfelyne kin gi ɔda sai dɛn fɔ kɔl εn dɛn go tɛl yu bɔrku ɔda tin fɔ no εn εp yu.

Bɔrku ɔda tin de fɔ no na:

www.mmha.org.au

www.beyondblue.org.au

www.betterhealth.vic.gov.au

www.adavic.org.au

www.crufad.org

www.ranzcp.org

www.sane.org

www.understandinganxiety.org.au

For more information
call WayAhead's
Anxiety Disorders Information Line
1300 794 992

Wɛtin fɔ no bɔt dis paypa

Dis paypa ya de wit bɔrku ɔda paypa dɛn wae dɛn ryte bɔt krɛse sik εn na Australia gɔvment gi de kɔpor wae dɛn de tri fɔ fet krɛse biznes na de ole kɔntri.

ɔda paypa wae dɛn dɔn ryte bɔt dɛn saym kayn tin na dɛn wan ya so:

- *Wɛtin na krɛse sik?*
- *Wɛtin e min wae yu mood nor stedi?*
- *Wɛtin e min wae yu hart pweł ɔltem?*
- *Wɛtin na krai-bɛlɛh ɔr angri-bɛlɛh?*
- *Wɛtin e min wae yu nor de du tin wae fiba yu?*
- *Wɛtin na Haflahun?*

Yu kin gɛt dɛn paypa ya fɔ natin na Wɛl hade εn woke man biznes

Wae na sai fɔ di Australia gɔvment

Dipatment fɔ wɛl bɔdi εn ole pipul biznes

GPO Box 9848
CANBERRA ACT 2601
Tel 1800 020 103

www.health.gov.au/mentalhealth

fɔ get ɔda kɔpi insai ɔda pipul dɛn langwayg, kɔl Mɔltikɔltchoral Mental Hełt na ɔstraylia (Multicultural Mental Health

Australia) ya so pan dis nɔmba:
(02) 9840 3333
www.mmha.org.au

